

09.02.2011/ET

FCI Standard nr 335

KESK-AASIA LAMBAKOER

(Sredneasiatskaya Ovtcharka)

TÕLGE: Dmitry Mescheryakov, toimetanud Elena Krutsenko.
Kontrollinud Renée Sporre-Willes / Originaalversioon: (EN).

PÄRITOLUMAA: NSVL (Kesk-Aasia piirkond)

EESTKOSTE: Venemaa.

KEHTIVA AMETLIKU STANDARDI AVALDAMISE

KUUPÄEV: 13.10.2010.

KASUTUS: Kaitse- ja valvekoer.

FCI KLASSIFIKATSIOON:

Rühm 2 Pinšerid ja šnautserid, molossid ja šveitsi alpi karjakoerad.

Alarühm 2.2 Molossid, mäestikukoerad.

Töökasseteta.

LÜHIÜLEVAADE TÕU AJALOOST: Kesk-Aasia lambakoer on üks vanimaid koeratõuge maailmas, mis on kujunenud loodusliku valiku tulemusena rohkem kui nelja aastatuhande vältel hiigelsuurel territooriumil, mis tänapäeval hõlmab alasid Kaspia merest Hiinani ja Lõuna-Uuralitest Afganistanini. Tõug pärineb vanadest Tiibeti erinevate nomaadihõimude karjakoertest, kes olid lähedases suguluses Mongoolia lambakoera ja Tiibeti mastifiga. Kesk-Aasia lambakoera kasutati põhiliselt kariloomade, karavanide ja omanike eluaseme kaitsmiseks üsnagi karmides loodusliku valiku tingimustes. Rasked elamistingimused ja pidev võitlus kiskjatega on kujundanud nii koera välimust kui iseloomu muutes ta tugevaks ja kartmatuks ning andes oskuse oma jõudu ökonoomselt kasutada. Algupärastes elukohtades kasutatakse neid põhiliselt kariloomade kaitsmiseks kiskjate eest ningvalvekoertena. Tõuaretusega hakati tegelema Nõukogude Liidus 1930-ndatel aastatel.

ÜLDMULJE: Kesk-Aasia lambakoer on harmoonilise kehaehitusega ja suurekasvuline, mõõdukalt pika formaadiga (kehalt ei pikk ega lühike). Keha on võimas. Mahuka, kuid mitte silmatorkava lihastikuga. Sugupoole tüüp selgelt eristatav. Isased on emastest massiivsemad ja julgemad, ka on neil selgemini väljendunud turi ja kogukam pea. Täisküpsuse saavutavad kolmandaks eluaastaks.

TÄHTSAD PROPORTSIOONID: Kere pikkus ületab pisut turja kõrguse. Suur kasv on soovitatav, kuid seejuures peab säilima proportsionaalne kehaehitus. Esijala pikkus küünarliigeseni moodustab 50-52% turja kõrgusest. Koonu pikkus on vähem kui 1/2 pea pikkusest, kuid pikem kui 1/3 pea pikkusest.

KÄITUMINE/ISELOOM: Enesekindel, tasakaalukas, rahulik, uhke ja sõltumatu. Kesk-Aasia lambakoerad on väga julged, suure töövõimega, vastupidavad, kaasasündinud territoriaalse valveinstinktiga. Iseloomulik on kartmatus kiskjate suhtes.

PEA: Massiivne ja ülejäänud kerega kooskõlas. Ülalt- ja külgvaates on peakuju peaaegu ristkülikukujuline.

KOLJUPIIRKOND: Pea on koljuosas sügav. Otsmik lame, koljuosa pikk ja lame. Kuklakühm hästi arenenud, kuid tänu tugevale lihastikule vähemärgatav. Kulmukaared on mõõdukalt väljendunud.

Üleminek laubalt koonule: Üleminek laubalt koonule on mõõdukalt väljendunud.

NÄOPIIRKOND:

Nina: Ninapeegel suur ja selgelt väljendunud, ent ei eristu üldisest koonu siluetist. Värvilt must, kuid valge ja beeži karvavärvuse puhul võib olla heledam.

Koon: Tõmp, mõõduka pikkusega, ülalt- ja külgvaates peaaegu nelinurkne ning ninapeegli suunas õige pisut ahenev. Koon on massiivne, sügav ja silmade alt hästi täidetud. Koonuselg on lai ja sirge, mõnikord väikese kүүrugaga. Lõug on hästi arenenud.

Mokad: Paksud, kinnise suuga katavad ülamokad tihedalt alumisi. Eelistatult üleni must pigmentatsioon.

Lõuad/hambad: Lõuad on tugevad ja laiad. Hambad on suured, valged ja tihedalt üksteise vastas asetsevad. Kokku 42 hammast. Lõikehambad on ühel joonel. Lubatud on käärhambumus, tanghambumus ning ka tagurpidi käärhambumus. Kihvad laia asetusega. Koera hinnet ei mõjuta murdunud või ära tulnud hambad juhul, kui see ei sega hambumuse määramist.

Põsed: Sarnaluud on pikad ja hästi arenenud, kuid ei riku pea nelinurkset kuju.

Silmad: Keskmise suurusega, ovaalsed, laia ja otsese asetusega, mõõdukalt sügaval. Silmade värvus tumepruunist pätkelpruunini. Eelistatud on tumedam värvus. Silmalaud paksud. On soovitatav, et alumine laug ei ripuks. Kolmas laug ei ole nähtav. Lauservad eelistatavalt täielik pigmentatsioon. Sõltumata karvavärvusest peaksid lauservad olema mustad. Enesekindel ja väärikas ilme.

Kõrvad: Keskmise suurusega, kolmnurkse kujuga, paksud, madala asetusega ja rippuvad. Kõrvaava alumine serv on silmadega ühel joonel või veidi madalamal. Traditsioonilist kõrvade kupeerimist nagu näha standardi juures oleval pildil, teostatakse siiani nii tõu päritolumaal kui ka riikides, kus see ei ole seadusega keelatud.

KAEL: Keskmise pikkusega, väga võimas, läbilõikes ovaalne, hea lihastikuga ja madala asetusega. Kaelavolt on tõule iseloomulik.

KERE:

Ülajoon: Tasakaalustatud ja kindel ning peab sellisena säilima igas asendis.

Turi: Selgelt eristuv, eriti isaste puhul, lihaseline, pikk ja kõrge rõhutades järsku üleminekut seljale.

Selg: Sirge, lai, hea lihastikuga. Turjast sabajuureni jäävast vahemaast moodustab selg umbes poole.

Nimme: Lühike ja lai, lihaseline, kergelt kumer.

Laudjas: Keskmise pikkusega, lai, hea lihastikuga, kerge kaldega sabajuure suunas. Turja kõrgus on laudja kõrgusest 1-2 cm kõrgem.

Rind: Sügav, pikk, lai, hästi arenenud. Rinnakorv laieneb selja suunas. Pikad ebaroided. Rinna alumine osa jääb küünarnukkidega ühele joonele või pisut allapoole. Rinna esiosa eendub veidi õlavarre-abaluu ühendusest.

Alajoon ja kõht: Kõhujoon on kergelt tõusev.

SABA: Üsna kõrge asetusega, sabajuur jäme. Loomulikus asendis sirbikujuline või keerdunud lõdvaks ringiks saba viimases kolmandikus. Valvelolekus kerkib saba seljajooneni või kõrgemale. Rahulikus olekus ripub. Traditsioonilist saba kupeerimist nagu näha standardi juures oleval pildil, teostatakse seniajani nii tõu päritolumaal kui ka riikides, kus see ei ole seadusega keelatud. Kupeeritud saba on võrdväärne loomuliku sabaga.

JÄSEMED

ESIJÄSEMED:

Üldmulje: Esjalad on sirged, tugevate luudega, eestvaates paralleelsed ja mitte väga lähestikku. Küünarvars on küljelt vaadates sirge.

Õlad: Abaluu on pikk, hästi tahapoole kaldu moodustades õlavarreluuga ühinedes umbes 100° nurga. Tugeva lihastikuga.

Õlavarred: Kaldega, pikad ja tugevad.

Küünarnukid: Korrektse asetusega, ei sisse- ega väljapoole pöördunud.

Küünarvarred: Sirged, väga tugeva luuga, pikad, läbilõikes ovaalsed.

Kämblad (kämblaliigesed): Mõõduka pikkusega, laiad ja tugevad, peaaegu püstised.

Esikäpad: Suured, ümarad, kompaktsed ja kaardunud varvastega. Käpapidandid paksud ja massiivsed. Küüned võivad olla ükskõik mis värvi.

TAGAJÄSEMED:

Üldmulje: Tagantvaates sirged ja paralleelsed, eesmistest pisut laiema asetusega.

Reied: Laiad, mõõduka pikkuse ja tugeva lihastikuga.

Põlveliigesed (põlved): Ei sisse- ega väljapoole pöördunud. Mõõdukalt väljendunud nurgaga.

Reie alaosa: Pikkuselt peaaegu võrdne reie ülaosaga.

Kännaliigesed: Mõõdukalt väljendunud nurgaga.

Pöiad (pöialiigesed): Mõõduka pikkusega, laiad ja tugevad, püstise asetusega. Ilma lisavarvasteta.

Tagakäpad: Suured, ümarad, kompaktsed ja kaardunud varvastega. Käpapidandid paksud ja massiivsed. Küüned võivad olla ükskõik mis värvi.

KÕNNAK/LIIKUMINE: Hästi tasakaalustatud ja vetruv. Iseloomulik on traav vaba esijalgade sirutuse ja tugeva tagajalgade tõukega. Ülajoon on liikumisel kindel. Kõik liigesed painduvad pingutuseta. Tagajalgade nurgad on liikumisel märgatavamad kui seistes.

NAHK: Paks, piisavalt elastne ja lihastiku suhtes vabalt liikuv, muutes koera kiskjatega võideldes vähem haavatavamaks.

KARVKATE:

Karv: Tihe, sirge ja karm hästi arenenud aluskarvastikuga. Karvad pea peal ja jalgade esikülgedel on lühikesed ja tihedad. Turja peal on karv sageli pikem. Pealiskarv võib olla lühike või pisut pikem. Olenevalt pealiskarva pikkusest või eristada lühema- ja pikemakarvalisi koeri. Esimestel katab ühtlase pikkusega karv (3-5 cm) ühtlaselt tervet keha, teisel juhul asub pikem karv (7-10 cm) kaelal, moodustades laka, kõrvade taga, jäsemete tagapoolel ning sabal.

Värvus: Lubatud on kõik värvused, välja arvatud geneetiline helesinine ja geneetiline pruun suvalistes kombinatsioonides ning must sadul pruuni värvuse juures.

SUURUS JA KAAL:

Turja kõrgus: Isased: Vähemalt 70 cm.
Emased: Vähemalt 65 cm.

Suurem kasv on soovitatav, kuid kehaehituse üldine harmoonilisus peab säilima.

Kaal: Isased: Vähemalt 50 kg.
Emased: Vähemalt 40 kg.

VEAD:

Kõiki kõrvalekaldeid eeltoodud nõuetest tuleb lugeda vigadeks ning nende tõsiduse aste sõltub otseselt konkreetse kõrvalekalde ulatusest ning võimalikust mõjust koera tervisele ja heaolule.

- Kerged kõrvalekalded tõutüübist.
- Isasetüüpi emased.
- Ümardunud kolju, kitsas koon ja kitsas alalõug, väike ninapeegel.
- Viltused või lähestikku paiknevad silmad, ripuvad laud.
- Kõrge asetusega kõrvad.
- Õhukesed või lõdvalt ripuvad mokad.
- Turjast kõrgem laudjas. Mõnevõrra lühike laudjas.
- Kitsas esiosa.
- Liigselt väljendunud tagajalgade nurgad.

- Viltused jalad ja pikad varbad.
- Traaavis esijalgade kõrgele tõstmine. Kergelt tasakaalustamata liikumine.

- Väga lühike karvkate.

TÕSISED VEAD:

- Pingulolek.
- Oluline kõrvalekalle soovitatavast tüübist ja kehaehitusest.
- Pikad jalad, kerge luustik, nõrk lihastik.
- Liiga heledad või pungis silmad.
- Laskuv ülajoon.
- Laudjas palju kõrgem kui turi.
- Kitsas, lühike ja järsk laudjas.
- Sünnipärane nudisaba, kõverused sabal.
- Liiga pikad, tugevasti kaldus kämblad.
- Tagajalad asuvad liiga kaugel keha all.
- Standardist 2 cm madalam turjakõrgus.

DISKVALIFITSEERIVAD VEAD:

- Agressiivsus ja liigne argus.
- Kõik selgete füüsiliste või käitumuslike kõrvalekalletega koerad diskvalifitseeritakse.
- Kartlikkus, liigne erutuvus.
- Emasetüüpi isased.
- Ülehambumus või tugev alahambumus.
- Erinevat värvi silmad, sinised või rohelised silmad; kõõrdsilmsus.
- Lõdvad liigesed.
- Geneetiline helesinine või geneetiline pruun karvavärvus suvalistes kombinatsioonides.
- Selgelt märgatav must sadul pruuni karvkatte puhul.
- Liiga lokkis või pehme karv.
- Tasakaalustamata liikumine.

NB! Isastel peab olema kaks nähtavalt arenenud jatäielikult munandikotti laskunud munandit.

Tõlge: Multilingua büroo.